

A gazdasági elemzések szerepe és jelentősége a csapatgazdálkodásban*

Dr. Himber Péter őrnagy

A rendelkezésre álló gazdálkodási keretek hatékony felhasználása, az adott keretből a lehető legnagyobb eredmény elérése, más szóval a gazdaságosság fogalma – a közgazdasági gondolkodás széles tömegek között való elterjedésével – a népgazdaság szinte minden területén első számú gazdálkodási szemponttá lépett elő. A népgazdaság számos területén (ipar, építőipar, kereskedelem, közlekedés stb.) ezen célkitűzés egyértelmű és világos. Más a helyzet a hadsereg vonatkozásában, ahol a centralizált gazdálkodási forma már a hadseregek megszületésének pillanatától kialakult és az emberekbe rögződött. A hadsereg gazdálkodását sokan ezen szemléletből kiindulva csak erősen centrális formában tudják elképzelni. Nem vitatkozom azokkal, akik ezen elvet vallják és hangoztatják, de a Magyar Néphadsereg gazdálkodási rendszerében az utóbbi években végbement sikeres változások nem támasztják alá őket mindenben. Kétségtelen tény, hogy vannak olyan eszközök és anyagok, amelyekkel az ellátás csak központilag lehetséges, de vannak olyan eszközök és anyagok, melyek beszerzése helyileg is megoldható. Tény az is, hogy a központilag történő ellátás minden alakulatnak nagy biztonságot nyújt, de egyben „kényelmessé” is teszi a szert ezen anyagok felhasználásában. S itt elértem mondanivalóm egyik lényeges pontjához: a „kényelmes” gazdálkodási forma egyenesen vezethet – főleg a kis értékű, de tömeges felhasználású alkatrészek, javító, fogyó és karbantartó anyagok vonatkozásában – a gazdálkodás lazaságához, a pazarláshoz, holott az új gazdasági mechanizmusunk egyik fő célkitűzése éppen a minden területre kiterjedő gazdaságos és hatékony tevékenység. Nem akarom a gazdaságosság szerepét különösképp elemezni a hadsereg vonatkozásában, mivel ezt már több cikk kifejtette – ezek között én is a Honvédelem 1969. év 1. és 4., valamint az 1970. év 6. számában – inkább az ott fejtegetett gondolatokat szeretném folytatni, különösképpen a csapatgazdálkodás vonatkozásában.

A gazdasági elemzések szerepe és jelentősége a katonai vezetés döntésében, a döntések előkészítésében

Mielőtt a gazdasági elemzések csapatgazdálkodásban betöltött szerepéről bővebben beszélnénk, szükségesnek tartom tisztázni e tevékenység szerepét a katonai vezetés döntésében, vagyis e tevékenység „hasznát” a döntések meghozatalánál. A hadsereg tevékenységében első számú és legfontosabb a katonai és politikai feladatok végrehajtása, ezzel csak azt akarom ismételtlen aláhúzni, hogy a gazdasági szempontot semmilyen szinten sem szeretném a katonai szempontok elé helyezni, hanem

* Megjelent a Honvédelem 1971. évi 3. számában.

az áli rendelve a gazdasági kérdések gondos elemzésével a hadsereg egész tevékenységét kell a lehető legmagasabb szintre emelni. Ezt azért kell különösképpen hangsúlyozni, mert a következőkben egyértelműen csak a hadsereg gazdasági problémáinak egy-egy kis részterületen történő megoldásával szeretnék foglalkozni és ez esetleg azt a látszatot keltheti, hogy a gazdasági szempontokat sokkal jelentősebbnek, fontosabbnak tartom bármely más szempontnál. Konkrétabban a következőkben a problémának szigorúan csak gazdasági oldalának megközelítésére szorítkozom.

A katonai vezetés döntéseinek meghozatalánál éppen gazdasági kereteink meghatározottságából kifolyólag nem nélkülözheti az anyagi-pénzügyi kihatások vizsgálatát. A gazdasági lehetőségek, mintegy keretet adnak azoknak a feladatoknak amelyek az adott időszakra a hadsereg elé támasztottak. Természetesen a hadsereg nemzeti jövődelemből való részeseése egy sor jelentős tényező hatására — melyek között a meghatározott feladatok is egy lényeges tényezőként szerepelnek — alakul ki, de ez egyben arra is készíti a hadsereg vezetését, hogy kialakult keretekkel a leghatékonyabban gazdálkodjon. Ezekből a gondolatokból kiindulva egyértelműen meghatározható, hogy a döntések előkészítésében nagy szerepet kell adni a gazdasági elemzéseknek, mert bármennyire tökéletes is egy feladat elvégzésére vonatkozó elképzelés, ha ahhoz a megfelelő technikai eszköz mennyiségben és minőségben nem áll rendelkezésre — tehát gazdaságilag nincs biztosítva —, akkor az a feladat, vagy nem, vagy csak más feladatok rovására, esetleg más után hajtható végre. A gazdasági elemzések indokoltsága ebben, a döntéselőkészítésben rejlik mert a gazdasági elemzések segítségével a feladat adott anyagi-pénzügyi kereteken belüli megoldását meghatározhatjuk, ugyanakkor több alternatíva kidolgozásával és gazdasági kihatásuk megállapításával meghatározhatjuk a feladat megoldásának leghatékonyabb módját. Természetesen ez a katonai-gazdasági szakemberek szoros, együttműködő munkáját követeli meg a feladat kidolgozásában résztvevőkkel.

A hadsereggazdálkodás egyes szintjeinek gazdasági elemzésével szemben támasztott főbb követelmények

A gazdasági elemzések helyének, szerepének és jelentőségének egyértelmű meghatározásához, valamint indokoltságának egyértelművé tételéhez nem elég az, hogy nagy általánosságban beszélünk csak a gazdasági elemzésekről, hanem a gazdálkodás egyes szintjein legalább nagy vonalakban meg kell határozni az elemzési területeket, valamint azt, hogy ezen elemzések az egyes feladatok megoldását miként és mennyiben segítik elő. E feladat elvégzéséhez a gazdálkodás egyes szintjeit nagy csoportokba kell sorolni, mely csoportosítás — véleményem szerint — a következő lenne:

- a) vezérkari szint,
- b) felsőszintű gazdálkodó szervek szintje,
- c) csapatok szintje.

E csoportosítás nem a gazdasági elemzések jelentősége szempontjából, hanem az elemzendő terület elemzési szempontjainak eltérő voltából vezettem le.

Vizsgáljuk meg vázlatosan az első két szint tevékenységét a gazdasági elemzésben, az azokkal szemben támasztott főbb követelményekkel, majd külön rátérnék a csapatok szintjére, de ott részletesebben vizsgálom meg e kérdést.

a) Vezérkari szint

A vezérkar döntéselőkészítésben elfoglalt helyéből és szerepéből következik, hogy a gazdasági elemzések elvégzését szinte egyetlen munkájából sem nélkülözheti,

sőt különös jelentőséget kap a gazdasági elemzés minden döntéselőkészítésében. Kezdve a távlati (perspektivikus) feladatok általános elveinek meghatározásától egészen az éves részletes feladatok meghatározásáig. Közlebről megvilágítva e kérdést. A vezérkar a távlati hadseregfejlesztési elvek kidolgozásakor és annak felsőbb döntésre való előkészítésekor nem hagyhatja figyelmen kívül azt, hogy a vonatkozó időszakban a hadsereg részére a nemzeti jövedelemből várhatóan milyen nagyságú összegeket bocsátanak rendelkezésre, ugyanakkor a javasolt hadseregfejlesztési célok megvalósításához szükséges eszközök, anyagok és létszámok milyen összegekbe kerülnek. Ha ezen összegek nem fedik egymást — és az első változatok rendszerint nem is fedik egymást — akkor természetesen döntésre sem lehet előterjeszteni ezen változatot. Ez annál is világosabb ha meggondoljuk, hogy egy tervezet, amely az első elgondolásban 300 millió Ft-ba kerül és erre a feladatra csak 250 millió Ft-ot lehet biztosítani, akkor több oldalról kell e változatot megvizsgálni és indokolni. A több változat közül vagy van olyan amely 250 millió Ft-ból megoldja a feladatot, vagy a feladat jelentősége miatt más feladatokat kell ismételt felülvizsgálni és a kívánt mértékben csökkenteni. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy egy feladat megoldása miatt egy sor más feladatot is felül kell vizsgálni; elemezni, értékelni. A vezérkari szintnek feladata az anyagi-pénzügyi keretek szétosztása fegyvernemi és szakaszolgalati ágak között, amelynél a minden oldalú komplex elemzések, értékelések elmaradhatatlanok. E tevékenység során egy sor olyan problémát kell megoldani az illetékes szerveknek, amely problémák válaszása egy másik dolgozat témája, s így azokkal foglalkozni nem is kívánok. A vezérkari szint gazdasági elemzésével szemben a következő főbb követelményeket támaszthatjuk:

- több oldalról mutassa be a döntésre előkészített anyag gazdasági megvalósíthatóságát, rámutatva az egyes változatok különféle területekre történő khatására;
- segítse a vezetők döntését a hadsereg fejlődésének egyenletes, összehangolt szintjének biztosításához;
- segítse elő a nemzeti jövedelemből a hadsereg részére biztosított keretek hatékony felhasználását stb.

b) A felsőszintű gazdálkodó szervek szintje

A felsőszintű gazdálkodó szervek szintjének gazdasági elemzéseire világosan kell látnunk, hogy ezen szervek egy-egy szakterület, egy-egy szakanyagesoport vonatkozásában biztosítják a Magyar Néphadsereg szükségleteit. A felsőszintű gazdálkodó szervek beszerzéseinél, ellátási funkciójuknál meghatározólag játszik szerepet az, hogy az ellátási körükbe tartozó anyagokat alapvetően két főcsoportra oszthatjuk: központi ellátású és csapatgazdálkodás körébe tartozó. Ezen csoportosítás már felvetheti azt a kérdést, hogy a felsőszintű gazdálkodó szerveknek csak a központi beszerzésű eszközök és anyagok vonatkozásában kell gazdasági elemzéseket végezni? A válasz igen egyszerű: nem. Miért? Elsősorban azért, mert a gazdasági elemzések nem végezhetők el úgy, hogy azoknak más területekre, más beszerzési fajtákra gyakorolt hatásait ne vegyük figyelembe. Természetesen egy bizonyos fajta anyag beszerzésének speciális vonatkozású gazdasági elemzésénél időlegesen eltekinthetünk a más területekre gyakorolt hatásoktól, de a teljes körű gazdasági elemzés elkészítésénél ezen szempontot sem nélkülözhetjük. A felsőszintű gazdálkodó szerveknek döntéseik előtt gondosan elemezniük kell a más szervekre gyakorolt khatásokat is. A különféle gazdasági elemzések elvégzésénél nem lehet mellékes egyetlen felsőszintű gazdálkodó szerv részére az a tény sem, hogy a központi beszerzésű és a csapatbe-

szerzés körébe tartozó anyagok optimális aránya kialakuljon. Ezen arány kialakulásához, pedig az egyetlen út a gondos, szakszerű és minden mellékkörülményre kiterjedő elemzés. Az elemzésnek az összes felsőszerintű gazdálkodó szervezetnél hasonló elvek alapján kell felépülnie, mert a hadseregszerintű hasznossága e munkának csak akkor kezdődhet, ha az egyes ellátási körök megközelítőleg hasonlóak, vagyis nem válhat eredményessé a munka, ha az egyik felsőszerintű gazdálkodó szerv a legapróbb cikkeket is központilag bocsátja a csapat rendelkezésére, ugyanakkor a másik felsőszerintű gazdálkodó szerv a komoly, jelentős eszközök beszerzését is a csapatra bizza.

Lényegében a felsőszerintű gazdálkodó szervezet gazdasági elemzésének követelményeként a következőket sorolhatjuk fel:

— a rendelkezésre bocsátott anyagi-pénzügyi keretek a hadsereg feladatainak leghatékonyabb végrehajtását biztosítsák;

— a keretek hatékonyabb felhasználása érdekében a központi ellátású és csapatbeszerzés körébe tartozó anyagok optimális arányának kialakítását segítse elő;

— a beszerzési körök elemzésénél a katonai-gazdasági szempontból a legmegfelelőbb beszerzési, ellátási, raktározási mennyiségek kialakítását biztosítsa;

— a felsőszerintű gazdálkodó szervezet hatáskörébe tartozó ellátási normák, normatívák kialakítását, folyamatos karbantartását tegye lehetővé;

— adjon megfelelő segítséget a felsőszerintű gazdálkodó szervezet döntéseinek, cselekvéseinek más szervekre gyakorolt hatások gyors meghatározásához, elbírálásához.

A gazdasági elemzések szerepe és a vele szemben támasztott követelmények a csapatgazdálkodásban

A gazdasági elemzések csapatgazdálkodással kapcsolatba hozása sok emberben felveti első gondolatként azt, hogy beszélhetünk-e a csapatgazdálkodás keretein belül gazdasági elemzésről, vagy egyáltalán lehet-e valami haszna a gazdasági elemzéseknek a csapat-gazdálkodás elősegítésében? A kérdés felvetése elsősorban abból a szemléletből indul ki, hogy a csapatok részére különféle ellátási normák, normatívák meghatározzák azokat a kereteket, amelyeket az egyes feladatok elvégzéséhez felhasználhatnak; ezen normák, normatívák gondosan elemzett adatokra épülnek, s így további elemzésekre nincs szükség. Itt van az első alapvető hiba. A felsőbb szervezetek által meghatározott normák, normatívák szinte „országos jellegűek”, ugyanakkor az egyes alakulatok helyi körülményei különbözőek, s így a normák, normatívák automatikus felhasználása egyes helyeken, egyes területeken problémákat okozhatnak. Továbbfokozza a helyzet éleződését az a tény, hogy a csapatok a csapat-gazdálkodás körébe tartozó anyagok beszerzésére a normáknak megfelelően pénzlátásban részesülnek, ez önmagában is gazdálkodásra ösztönzi a szervezetet, ebből viszont egyenesen következik az, hogy gazdálkodni csak úgy lehet, ha az ember cselekvése alatt állandóan „mérlegel”, összehasonlít, elemmez. Ezen rövid gondolatok is óhatatlanul elvezetik az embert a gazdasági elemzéshez.

Az új gazdasági mechanizmus hatására a hadseregben is egy egészséges folyamat indult meg a gazdálkodás területén, mely a hadsereggazdálkodás minden egyes szintjén éreztette hatását. A csapatgazdálkodás vonatkozásában szinte forradalmi jellegű változásokat eredményeztek a megjelent rendeletek, a kiadott parancsok, utasítások. *A csapatgazdálkodás köre bővült, szabadabb, önállóbb lett. A szabadabb, önállóbb gazdálkodás a hatékonyabb keretfelhasználásra ösztönöz.* Ezt szintén a gazdasági elemzések elvégzésével segíthetjük elő. A szabadabb, önállóbb gazdálkodás a felelős-

séget is fokozta, s így a csapatgazdálkodás egyes szintjein ténykedőket tevékenységük gazdasági kihatásainak vizsgálatára, elemzésére kényszeríti.

Röviden igyekeztem vázolni, de úgy érzem e pár gondolatral is sikerült a gazdasági elemzések szükségességét igazolni a csapatgazdálkodásban. Mielőtt azonban a gazdasági elemzésekkel szemben támasztható követelményeket a csapatgazdálkodásban meghatároznánk, vizsgáljuk meg közelebbről azt, hogy mit is értsünk e területen gazdasági elemzés alatt?

Kétségtelen, hogy egyes szerveknek a gazdálkodásukra vonatkozóan elkészítendő minden egyes vizsgálatához — így gazdasági elemzésekhez is — a megfelelő időszakok nagy tömegű adatait kell felhasználniuk. Ezeknek az adatoknak összehasonlítása a legfrissebb felhasználású adatokkal nagyon hasznos következtetések levonását engedi meg, de ez még nem elemzés, csak egy lépcső az elemzésekhez. Az elmúlt időszakok adatai csak akkor szolgálnak igazán megfelelő elemzési alapul, ha azon adatok is megfelelően elemzésre kerültek. Tehát a csapatgazdálkodás területén is el kell végezni az ún. bázisvizsgálatokat. Miből áll ez a tevékenység? Az elmúlt időszakok — tehát a bázis — adatainak megtisztítása az előfordult általánostól eltérő eredmények hatásaitól pl. egy olyan év adatait, amely évben árvíz volt nem lehet a műszaki munkagépek javítási költségei alapadatainak tekinteni. Mindebből csak azt a tényt akarom kiemelni, hogy a gazdasági elemzést a csapatoknál sem az egyes évek hasonló adatainak mechanikus összehasonlítása jelenti, sőt ez az összehasonlítás egyáltalán nem jelent gazdasági elemzést. A bázis adatokat csak úgy fogadjuk el a jövőre vonatkozó elemzéseink alapjául, ha azokat a tényezőket vizsgáljuk meg, bírjuk fel, amelyek hatására a bázis adatok kialakultak.

Az egyes időszakok adatainak kialakulására azonban nemcsak az általánostól eltérő, különleges feladatok vannak hatással, hanem az általános, mindennapi, alapvető feladatok nagysága, minőségi követelményei is, ez pedig egyben azt is jelenti, hogy még akkor sem szabad az egyes időszakok adatait mechanikusan összehasonlítani, ha az összehasonlítás időszakaiban nem történt semmi „különös esemény” sem. Ezen megállapításból egyenesen következik az a követelmény is, hogy a csapatgazdálkodás területén is feltétlenül szükséges a feladategységek költségeinek megállapítása és alkotórészekre való bontása, melyek egyenkénti elemzése elvezethet a gazdasági elemzések egy magasabb szintű elvégzéséhez. Miből is állhat ez az elemzés? Egy feladatot megoldása x Ft-ba kerül, ezen belül a gépjárművek igénybevétele y Ft költséget jelent, de ezen a költségen belül az egyes költségtényezőket is meghatározhatjuk (üzemanyag, alkatrész felhasználás, javítási költségek stb.), de tovább kell az elemzés érdekében ezen költségeket bontanunk és az egyes költségtényezőket l km-re meghatározni. Az így kialakult l km-re eső mutató két irányú elemzésre is ad lehetőséget, egyrészt az országosan elfogadott, vagy az alakulat területére megállapított l km-re eső mutatókkal válik összehasonlíthatóvá; ugyanakkor az alakulat egy előző időszakra vonatkozó hasonló adatával is összehasonlíthatóvá válik. Az összehasonlítás során az egyes költségtényezőkre eső Ft-jainak eltérését, illetve az eltérés okait vizsgáljuk. Tegyük fel az üzemanyag felhasználás mutatója között az alakulat területére vonatkozó adatoktól $+10\%$ -os az alakulat előző időszakra vonatkozó egységnyi mutatójától 112% -os az eltérés. Csak az egyszerű összehasonlítás is valami rendellenességet tételez fel, de a tény nem biztos, hogy a feladat gazdasági szempontból rossz végrehajtását jelenti. Oka lehet ezen emelkedésnek az is, hogy az összehasonlítás alapját képező mutató zömében sík területre érvényes adatokat tartalmaz, ugyanakkor a tényleges mutató zömében hegyvidéki feladatok végrehajtásának eredménye. Oka lehet az is, hogy közben vál-

toztak az üzemanyag árak. A gazdasági elemzéseknl lényeges szempont a különféle árváltozások kiküszöbölése, vagyis a megfelelő bázisadatokat, megfelelő árszinten kell számítani; ez különösképp vonatkozik olyan termékekre, melyek elsősorban a csapatgazdálkodás beszerzési körébe tartoznak, mivel elképzelhető, hogy az adott időszakban normaváltozás nem következik be és az áringadozások az egyes költségtevéket megváltoztatják. (Az árelemzések, árvizsgálatok és az ezzel szorosan összefüggő piacutatólás jelentőségének a csapatgazdálkodásban e sorozat másik dolgozata fog a közeljövőben foglalkozni.)

A csapatok a „piaikutatólás” mellett komoly elemzési tevékenységet fejthetnek ki a szállítások megszervezésének területén. Az alakulatok az elmúlt időben számos útmutatót kaptak a szállítások megszervezésének értékelésére, elemzésére vonatkozóan, melynek segítségével — több jelentős megállapítása szerint — a szállítási feladatok költségeinél megakarítások tapasztalhatók. Ezzel kapcsolatban egy lényeges szempontra fel kell hívni a figyelmet: a takarékoság és a gazdaságosság kérdéseire; vagyis arra, hogy a takarékoság önmagában még nem gazdaságosság, sőt elképzelhető „gazdaságtalan” takarékoság is.

Az alakulatoknak a gazdálkodási lehetőség bővülésével a javítóműhelyek jobb kihasználása érdekében lehetővé vált más szakanyagok javítási munkálatainak elvégzése is. Ez önmagában is eredmény, mivel a szabad kapacitások felhasználhatókká váltak, de ez még úgy erzem nem elég, mivel a javítások gazdasági oldalait is feltétlenül meg kell vizsgálni; főként akkor, ha a különféle szakanyagok javítási igénye tömegesen jelentkezik. Az egyes javításokat gazdasági szempontból elemezni kell és azokat, amelyeket a népgazdaság megfelelő javítószervei kevesebb összegért javítják meg, mint a hadseregben felmerült költségek, e javítás érdekében, azt egyértelműen a népgazdasághoz kell irányítani. Itt a gazdasági elemzések egyik bázisul a népgazdasági javítási díjakat tekinthetjük.

A szinte példaként felsorolt elemzési területeknél egy közös vonás azonnal megállapítható és azaz értékeken megállapítás. A felmerült költségek pontos megállapítása és folyamatos összehasonlítása, majd elemzése csak akkor lehetséges, ha a felhasználásra kerülő anyagokat forintosítani tudjuk, vagyis értéknnyilvántartásunk van. Ez az igény nem új, évek óta a hadseregben tevékenykedő gazdasági szakemberek egyik vágya, hogy értéknnyilvántartás és annak megfelelő számviteli rendszer legyen a hadseregben kiépítve, mely az egyes folyamatok számszaki követését, gazdasági mércét teszi lehetővé.

Itt felmerülhet a kérdés, hogy addig nem elemezhetünk? Szó sincs róla, mivel az alakulatoknál nap, mint nap folyik különféle szintű elemzés, amelyhez komoly értékeléseket készítenek. Ezen értékelések elvégzése egyes területeken felsőbb szintről részben szabályozott, azonban zömében csak olyan mértékű, melyet az alakulatoknál tevékenykedők kialakítanak. Ezzel egyértelműen azt akarom mondani, hogy az értéknnyilvántartás csak egyik feltétele a gazdasági elemzésnek, de vannak közvetett módszerek is, amelyek segítségével az egyes eseményeket elemezni lehet, és az az elemzés gazdaságilag is megalapozott lehet, sőt az eredménye megbízható. Ilyen közvetett elemzési mód pl: Mihályfi Pál „Intervariációs gyártáselemzés”-e mintájára a hadsereg sajátosságainak megfelelően kialakított egyszerű elemzési mód. Lényege e módszernek az, hogy minden működő szerv tevékenységét résztvékenységek sokaságából tevődik össze, e résztvékenységek működéséhez meghatározhatjuk azokat az eszközöket, amelyeket fel kell használni; ugyanakkor a biztonságos működéshez szükséges eszközök és erők mértékét is megállapíthatjuk. Így részekre bontott szükségletnek egy minimális szintjét határozhatjuk meg, amelynek biztosításával a

feladat még megoldható és egy maximális szintet, mellyel a feladat biztosítottan oldható meg. A részekre bontott szükségleteknél az egyes tényezőknél a gazdasági szempontokat már eleve biztosítjuk azzal, hogy az egyes tényezők maximális szintjét nem haladhatjuk meg. Például élve: egy feladat biztonságos elvégzéséhez a sok év tapasztalatai alapján szükséges 200 fő katoná 15 db gépjármű, 2000 l. benzin, és így tovább az eszközök, anyagok. A feladatot még el tudja végezni 190 fő katoná 13 db gépjármű, 1700 l. benzin s.i.t. A végrehajtáshoz való készülődésnél csak azt kell vizsgálni, hogy az egyes tényezőkből ezen utóbbi szint biztosítva van-e, ugyanakkor azt kell megvizsgálni, hogy az előző szintet egyik tényező se haladja meg. Ha a biztosított erő és eszközmennyiség minden tényezőnél a két szint között van, vagy legalább a minimális szinten, akkor a feladat elvégezhető és gazdasági szempontból is indokolt. Ezen egyszerű módszer mintájára — igaz az első időben nem csekély munkával — kidolgozhatók elemzések a hadsereg számos területére és egy sor feladatra vonatkozóan úgy, hogy azok bármely időben igénybevehetők.

Mindezek után a csapatgazdálkodás területén a gazdasági elemzésekkel szemben támasztható követelmények a következők lehetnek:

- a költségek rendszeres figyelésével és az általánostól eltérő események hatásainak kiszűrésével megfelelő bázis adatokat teremteni;

- az egységnyi feladatmutatók széles körű kidolgozásával és az egyes feladatmutatók költségtényezőinek részletes meghatározásával a jövő feladatainak gazdasági elemzéseit biztosítani;

- megfelelő árvizsgálati, árelemzési módszerekkel reálissá tenni a költségösszehasonlítást;

- az anyagi-pénzügyi eszközök ésszerű csoportosításával a feladatok hatékonyabb végrehajtását elérni, ugyanakkor a személyi állomány életkörülményeit a lehető legmagasabb szinten biztosítani,

- elősegíteni a raktártér jobb kihasználását, a csapatjavító műhelyek kapacitást kitöltő javításainak hatékonyságát,

- a szállítás egységnyi költségeinek csökkentését biztosítani.

A csapatgazdálkodás területén végrehajtott gazdasági elemzéseknel a leglényegesebb követelmény a jövőben a komplex vizsgálat, vagyis az egyes szakterületeken folyó elemzéseket nem önmagukban, hanem az egész alakulatra kiterjedően kell vizsgálni (sőt követelményként kell támasztani, hogy egyes feladatok során végzett elemzések ne csak a csapatbeszerzés körébe tartozó anyagokra vonatkozzanak, hanem a központi ellátású anyagokra is.)

A komplexitás követelménye a csapatgazdálkodás rendszerének bővítésével lényegesen megnő, mert az egyes szakszolgálati ágak saját területükre a jelen gazdálkodásban is végeznek elemzéseket, de legtöbbször figyelmen kívül hagyják az elhatárolásuk más területekre gyakorolt „eredményeit”, Pl. a közelmúltban történt meg, hogy egy dunántúli alakulat az élelmezési beszerzés költségsökkentése érdekében Szabolcs megyében szerezte be alma szükségletét és az alakulat gépkocsijával szállította le. Az élelmezési költségeknél megtakarítás mutatkozott, de a gépjármű fenntartási többletköltségek ezen megtakarítást jelentősen meghaladták.

A jelenleg folyó elemzések egyik fő hibája ez a „szakmai egyoldalúság”, amely az előző eredményeket is szüli.

A komplex elemzések elvégzése természetesen nem fog egyik napról a másikra simán menni, de meg kell kezdeni, hogy a jövőben elérhessük az elemzések minden területre való kiterjedését.

-Az előzőekben felvetett gondolatok a csapatok részéről elvégzendő gazdasági elemzések egy-egy apróbb lehetőségét próbálták megvilágítani, azonban ahhoz, hogy a csapatgazdálkodás és az egész gazdálkodás érdekeit tökéletesen szolgáló gazdasági elemzéseket hajthassunk végre egy sor feladatot kell megoldani:

— szükséges kidolgozni egy olyan általános elemzési módszert, amelyet a csapatgazdálkodás minden területén alkalmazni tudunk;

— az általános elemzési módszer mellett speciális módszerek kidolgozása is szükséges, melyek alapján a főbb elemzéseket egyes szakterületeken végre tudják hajtani;

— a kidolgozott elemzési módszerek alapján elvégzett gazdasági elemzések közül az általános jelentőségűek eredményeit a hasonló alakulatokkal meg kell ismertetni;

— szervezetté kell tenni a gazdasági kérdésekkel való foglalkozásra felkészülést, esetleg a ZMKÁ-n külön tárgyként taníthatnánk a gazdasági kérdéseket ezenbelül a gazdasági elemzések kérdését is;

— a számviteli rendszer megszervezésével, az értéknylvántartás bevezetésével meg kell teremteni a gazdasági elemzések elvégzésének lehetőségét;

— különféle szakmai mutatók (egységnyi feladatmutatók) kidolgozásával kell az alakulatok gazdasági elemzését megkönnyíteni úgy, hogy ezen mutatók összetevőit (költségtényezőit) is az alakulatok rendelkezésére bocsátjuk.

Mіндеzen feladatok nagy munkát jelentenek a hadsereg minden szintjén a gazdasági kérdésekkel foglalkozó szakembereknek, de ha e nagyszabású feladat elvégzéséhez szisztematikusan hozzáfogunk, akkor egy pár év múlva a csapatgazdálkodás legáltalánosabb, leglényegesebb pontjain komoly mélységű és nagy hasznossággal bíró elemzéseket végezhetünk annak érdekében, hogy a rendelkezésünkre bocsátott anyagi-pénzügyi kereteket a hadsereg minden szintjén a legnagyobb hatékonysággal használhassuk fel.